

MEMO

Onderwerp:
Waterpargaaf Jaarbeursplein Utrecht

Apeldoorn,
26 maart 2013

Projectnummer:
B03203.000002.

Van:
Nienke Spiegelenberg

Opgesteld door:
Maaïke Kerkhof Jonkman

DIVISIE MILIEU & RUIMTE

Afdeling:
Divisie M&R Apeldoorn

Ons kenmerk:
:

Aan:
Gemeente Utrecht

Kopieën aan:

Proces van de Watertoets

Het planvoornemen is op 14 maart 2013 aangemeld bij www.dewatertoets.nl, waarbij ook Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden is aangesloten. Uit de melding blijkt dat de 'normale Watertoets procedure' gevolgd moet worden. Dit betekent dat in overleg met het waterschap gekeken moet worden naar de kansen en knelpunten op gebied van water. De waterparagraaf is inmiddels aan het waterschap voorgelegd voor een informele toets. De opmerkingen die hieruit volgden, zijn overgenomen in deze waterparagraaf.

Beleid

Europese Kaderrichtlijn Water (KRW)

Water trekt zich niets aan van landsgrenzen. Daarom zijn er internationale afspraken gemaakt om het water schoon te houden: de Europese Kaderrichtlijn Water (EKRW of KRW). Deze richtlijn moet er voor zorgen dat de kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater in Europa in 2015 op orde is. De landen van de Europese Unie nemen een groot aantal maatregelen om dat te bereiken. De kwaliteit van de 'eigen' wateren moet op peil zijn. En de landen die benedenstrooms liggen mogen geen last meer hebben van de verontreinigingen die hun buurlanden veroorzaken.

Waterbeheerplan 2010-2015 Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden

In het waterbeheerplan heeft het hoogheemraadschap de volgende missie opgenomen: "Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden zorgt als waterautoriteit voor veilige dijken, droge voeten en schoon water. Kernwaarden bij deze aanpak zijn: duurzaamheid, kwaliteit, resultaatgerichtheid, innovativiteit en efficiency. Het hoogheemraadschap is zichtbaar en bereikbaar voor de inwoners en de bedrijven in het gebied. Het hoogheemraadschap werkt intensief met andere partijen samen, omdat waterbeheer niet los gezien kan worden van de samenleving. De Stichtse Rijnlanden stemt het waterbeheer af op de eisen van de toekomst en werkt daartoe actief mee aan de totstandkoming van het waterbeleid."

De laatste vijftig jaar heeft in het beheergebied een enorme verstedelijking plaatsgevonden. Deze verstedelijking zal doorzetten tot tenminste 2030. Het hoofdwatersysteem en het veiligheidsniveau van de waterkeringen hebben hier echter geen gelijke tred mee gehouden. De gevolgen van wateroverlast in stedelijk gebied zijn vele malen groter dan in landelijk gebied. Daarnaast leidt bodemdaling in het stedelijk gebied, vooral in veengebieden, tot hogere beheerkosten. Tenslotte betekent de verstedelijking dat de druk op de ruimte nog sterker wordt en dat creatief omgaan met de schaarse ruimte een noodzaak wordt om het waterbeheer goed uit te kunnen voeren. Dat geldt met name voor het stedelijk waterbeheer. De toenemende ruimtedruk zorgt er bovendien voor dat er steeds meer wensen zijn om nevenfuncties, zoals recreatie en natuurontwikkeling, te koppelen aan waterkeringen en watergangen.

Huidige situatie

Op dit moment is het plangebied geheel verhard. In het gebied is een gemengde riolering gelegen, maar zijn ook hemelwaterriolen aanwezig die het hemelwater afvoeren naar de Leidsche Rijn ten noordwesten van het plan. Het maaiveld ligt op circa 2,5 m+NAP.

Bodem

Nabij het Jaarbeursplein bestaat de deklaag van 4 m dik van oorsprong uit klei en veen. Echter door alle vergravingen en ophogingen in het gebied is er nu sprake van een heterogene afwisseling van klei, veen en (vergraven en opgebracht) zand. Onder de deklaag bevindt zich het eerste watervoerende pakket, dat bestaat uit een ca. 45 m dik, goed doorlatend zandpakket. Het eerste watervoerende pakket wordt aan de onderkant begrensd door een 10 tot 20 m dikke slecht doorlatende laag, dat bestaat uit klei, veen en slibhoudend fijn zand. Hieronder bevindt zich het tweede watervoerende pakket en het derde watervoerende pakket, welke worden gescheiden door een 5 tot 10 m dikke kleilaag. De watervoerende pakketten bestaan uit fijn tot grof zand, met een relatief hoge doorlatendheid.

Grond- en oppervlaktewater

De grondwaterstand in een natte periode (bron: gemeente Utrecht) is circa 0,40 m+NAP tot 0,45 m+NAP (circa 2,1 m-mv). De regionale richting van de grondwaterstroming in het eerste watervoerende pakket is westnoordwestelijk.

In het studiegebied bevinden zich een aantal watergangen, waaronder de Catharijnesingel, Kruisvaart en de Leidsche Rijn. Deze watergangen hebben een peil van 0,58 m+NAP en zijn van invloed op de lokale grondwaterstand en grondwaterstroming. Bij primaire watergangen (Kruisvaart en Leidsche Rijn) is een beschermingszone van 5 meter, gemeten vanuit de insteek van de watergang, van toepassing. Binnen deze zone is de Keur van het waterschap van toepassing.

Uit de gegevens van de provincie Utrecht blijkt dat er hier sprake is van een infiltratiesituatie van 0,1 à 0,2 mm/dag.

Het plangebied is niet gelegen in een drinkwaterwingebied of grondwaterbeschermingsgebied. Er zijn ook geen waterkeringen gelegen in of in de directe nabijheid van het plangebied.

Toekomstige situatie

In het kader van duurzaam stedelijk waterbeheer wordt wateroverlast, als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling, voorkomen in andere tijden, op andere plaatsen en in andere compartimenten. Dit geldt zowel voor waterkwaliteit als waterkwantiteit. Daarbij is de gebruikelijke voorkeursvolgorde gevolgd: hergebruik – infiltratie in de bodem – bergen en vertraagd afvoeren –

afvoeren naar oppervlaktewater dan wel riolering. In het rioleringsplan uit 2010/2011 blijkt dat wanneer er sprake is van de nabijheid en beschikbaarheid van robuust oppervlaktewater, toepassing van een gescheiden stelsel het meest doelmatig is.

Het hemelwater wordt gescheiden gehouden van het vuile water. Het vuile water wordt aangesloten op het bestaande gemengde stelsel. Het gemengde stelsel dient op een aantal plaatsen te worden verlegd:

- Croeselaan (inmiddels in voorbereiding tot uitvoering): om plaats te maken voor ondergrondse toe- en uitritten van de te realiseren ondergrondse parkeergarage;
- SP Van Sijpesteijnkwartier: om het WTC Utrecht te realiseren;
- Jaarbeurspleintoren: mogelijk een verplaatsing van het bestaande riool naar het nieuwe fietspad tussen de tijdelijke tramhalte en de toekomstige Jaarbeurspleintoren;
- Leeuwensteijn/WTC: als gevolg van de realisatie van de nieuwe trappartij Entree West HC en de fietsenstalling.

Het hemelwater van de verharding van het Jaarbeursplein wordt afgevoerd naar een hemelwaterriool dat op het moment van dit schrijven wordt aangelegd in de Croeselaan. Hiermee is tijdens de dimensionering van het riool rekening gehouden. Het hemelwater van bestaande en nieuwe daken wordt aangesloten op de hemelwaterriolering in de Mineurslaan, bij voorkeur op de spuikoker van Ø 1500 mm.

Alleen het hemelwater van schone oppervlakken (daken) mag direct worden geloosd op het oppervlaktewater. Hemelwater van vervuilde oppervlakken (wegen en parkeervoorzieningen) mag alleen worden geloosd indien er een voorzuivering (zand/olieafscheider) wordt toegepast. Om vervuiling van afstromend hemelwater en verslechtering van de waterkwaliteit te voorkomen, dienen geen uitlogende bouwmaterialen (zoals zink, lood en koper) te worden toegepast voor dak, dakgoot en regenpijp indien hemelwater vanaf deze oppervlakken (in)direct wordt afgevoerd naar het oppervlaktewater.

Het vuilwater- en hemelwatersysteem dient in de nadere planvorming, in overleg met de gemeente Utrecht en hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, te worden uitgewerkt.

Wateroverlast door afstromend wegwater ter plaatse van bebouwing wordt voorkomen door het bouwpeil minimaal 0,2 m hoger te leggen dan het wegpeil.

Het planvoornemen bevat een ondergrondse parkeerkelder. Realisatie van de parkeerkelder mag geen significante effecten veroorzaken op het grondwatersysteem, zowel in de tijdelijke aanleg fase als in de periode na aanleg. De waterondoorlatende parkeerkelder kan grondwaterstromen en – standen dusdanig beïnvloeden dat bovenstrooms van de parkeerkelder wateroverlast, en benedenstrooms van de parkeerkelder wateronderlast, kan ontstaan. In de nadere planuitwerking dient hier aandacht aan besteed te worden. Waar nodig dienen maatregelen getroffen te worden om negatieve effecten te voorkomen.

Watervergunningen

ARCADIS

Tijdelijke onttrekkingen van grondwater tijdens bouwwerkzaamheden zijn vergunningplichtig, evenals tijdelijke lozing van bemalingswater op oppervlaktewater. Een watervergunning moet worden aangevraagd indien: er onttrekking van meer dan 100m³/h en/of langer dan een half jaar en/of op meer dan 9 meter diepte plaatsvindt. Let op dat de procedure voor vergunningaanvraag een half jaar kan duren. Indien geen Watervergunning hoeft te worden aangevraagd, kan nog wel een melding nodig zijn.

Ook rechtstreekse afvoer van hemelwater naar oppervlaktewater is vergunning- of meldingplichtig in het kader van de Waterwet.